

[Horn.]

og glæde folk, der har interesse for skolearbejdet, at se, at kommissionen har taget sin opgave så alvorligt. Jeg tror også at turde sige, at med den erfaring, man har for, hvorledes døvevæsenets folk, lærerne ved døveskolerne, i alt fald en stor del af dem, har påtaget sig arbejde i deres fritid for at hjælpe rundt omkring med kursus o.s.v., er der ingen tvivl om, at disse store mål vil kunne nås ved den lovgivning, som her gennemføres, så det bliver til gavn for den enkelte og for hele samfundet.

Med disse bemærkninger skal jeg, idet jeg henviser til den højtærede ministers forelæggelsestale og de bemærkninger, der følger forslaget, på mit partis vegne anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling her i det høje ting.

Erik Appel: Det forelagte lovforslag er imødeset med både længsel og forventning blandt tunghøre og dem, der har med undervisning og vejledning af tunghøre at gøre. Jeg må derfor udtale min anerkendelse af lovforslagets fremførelse og de fremskridt, det indeholder, og jeg kan på mit partis vegne tilsige velvillig behandling af forslaget.

Jeg må dog mene, at forslaget trænger til visse, ikke helt uvæsentlige ændringer, og jeg skal pege på dem. Der skelnes i forslaget ikke tilstrækkeligt mellem døve og tunghøre, og der er heller ikke i den hidtidige behandling af de to former for mangelfuld hørelose taget tilstrækkeligt hensyn til den artsforskelse, der her er tale om, og den forskel i personlighedsdannelse, der er en følge deraf. Derved er de tunghøre i nogen grad blevet stedbørn. De fødte døve er udelukket fra at sanse den ordets verden, som er det stærkeste udtryk for det menneskelige fællesskab. Det præger deres væsen og former deres karakter anderledes end de tunghøre. For de tunghøre er den nævnte verden ikke lukket, og for manges vedkommende har de engang sanset den i fulde drag. Derfor er der over deres tilværelse en mere normal fremtræden end over de døves. Denne forskel gør, at de to grupper skal behandles vidt forskelligt. De døve kan ikke tilpasses efter normalt liv; for de tunghøre gælder det om at opretholde deres muligheder i det normale liv, så de ikke skal overvældes af sjælelige hemninger, der gør dem modløse over tilværelsen.

På de fødte døve kan man anvende det gamle ord, at den græder ikke for guld, der aldrig guld ejede. Det samme kan man ikke sige om de tunghøre, men nu åbner der sig nye muligheder gennem forslaget

for begge grupper, når vi blot kan få forskellen mellem dem tilstrækkeligt betonet gennem paragrafferne. Dermed sigter jeg for det første til, at der overalt i forslaget, hvor der er tale om døve, kommer til at stå: „og tunghøre“, og hvor der er tale om døvenævn, må der enten være tale om et „døve- og tunghørenævn“, eller også kan, hvad jeg ville foretrække, den i § 21 omtalte centralledelse passende omdannes til tunghørenævn. Disse nævn skal have hver sine opgaver og sin sammensætning. Kan vi i det kommende udvalg, som jeg håber bliver nedsat, blive enige om dette, vil meget være nået til gavn for de tunghøre.

Det næste er, at jeg må holde for, at staten ikke skal være ene om at oprette og drive de i forslaget omtalte internatskoler for døve og tunghøre. Jeg indskyder i parentes: Hvorfor taler man så latinsk i socialministeriet? Vi lever dog ikke længere i Erasmus Montanus' tidsalder, men i Jeppe Aakjærs. „Internatskole“ betyder nogenlunde rigtigt oversat kostskole. Der er også i forslaget tale om eksterntatskoler og eksterne elever. Herregud, kan vi ikke blive enige om i forslaget at tale jævnt på dansk om de små væsner, det her drejer sig om.

Endelig må jeg mene, at staten ikke skal være ene om at oprette kostskoler og plejehjem for døve og tunghøre. Der må være rum for forældreindgreb og kommunalt indgreb. Begge former for skoler er i gang; der er, såvidt jeg ved, en skole i Ålborg og i Århus, og der kommer formodentlig en skole i Esbjerg; i Vejle er der en privat skole. Disse skoler bør have statsstøtte.

I § 14, stk. 2, er der tale om laboratorier, knyttede til undervisningen. Jeg er ikke klar over, hvad disse laboratoriers virksomhed skal dreje sig om, men derom kan vi formodentlig få nærmere oplysning i det kommende udvalg.

Den tredje ændring, jeg vil foreslå, er forhåbentlig mere af redaktionel end af indholdsmæssig art. Der står i § 2, at ethvert barn er pligtigt at modtage undervisning efter de i loven fastsatte bestemmelser. Det kan ikke være meningen. Et umyndigt barn kan ikke være indehaver af en pligt overfor sin egen opdragelse og undervisning. Jeg må gå ud fra, at dette også er den højtærede ministers opfattelse. Der må ikke være noget i loven, der peger bort fra forældrenes naturlige ansvar og myndighed over børnene, og det må også være sådan, at forældrene kan beholde deres børn i hjemmet, så børnene ikke bliver fremmede for hjemmet og senere efter endt uddannelse vil have vanskeligt ved at tilpasse sig det.